



Özel Koleksiyonlar

YAVUZ ARGIT

AHMED NEZİH GALİTEKİN

M

UHİBBAN-I kütüb mü mecanin-i kütüb mü desem daha doğru olur bilmiyorum. Yavuz Argit herhalde iki zümreden de birer nebze hissedardı. Necib Âsım Yazıksız merhum *Kitap* isimli eserinde kitap tutkunlarını muhibban-ı kütüb (*bibliyofil*) ve mecanin-i kütüb (*bibliyoman*) olarak ikiye ayırır. Merhum dostum bir de *selülozmani*, yani basılı kağıdın her türlüüne

tutkun bir zümreden bahsedirdi.

Kendisiyle bir arkadaşım tavassutuyla yetmişli yıllarda tanıştık. Çok kısa sürede dost olduk, birbirimize gidip gelirken evlerimizdeki kitapları gördük. Necib Âsım'ın ifadesiyle söylersek, kitapseverlerin sevgilileri olan kitapların bizi birbirimize rakip etmediği gibi birbirimize daha da yaklaştırdığını tecrübeten gördük.

Yavuz Argit'in hayat hikayesi kısaca şöyledir: 93 Harbi denilen 1877-1878

Osmanlı-Rus Harbinden sonra Kafkasya'dan göç ederek İzmit Maşukiye köyüne yerleşen, Çerkeslerin İbîh kabilesine mensup Şevket bey ile Fatma Suat Hanımın oğulları olarak 1934'te dünyaya geldi. Babası İzmit Halk Bankasında muhasebeciydi. 11 yaşındayken babasını kaybetti. Bir müddet Darüşşafaka'da okuduktan sonra orta öğrenimini İzmit'te tamamladı. Gerekli eğitim ve öğrenimden sonra deniz astsubayı oldu. 1,5 yıl sonra emir altında bulunmaya müsait olmayan tabiatı dolayısıyla donanmadan atılmak suretiyle ayrıldı. Oradan kendisini tanıyan bir kıdemli başçavuş bana Yavuz ağabey için, "Donanmanın en serkeş astsubayı idi" demişti. Donanmadan sevdiği arkadaşlarının ikisini tanırdım. Onlar da kendisi gibi disipline gelmez kimselerdi.

Sonrasında mesleği gemi makineciliği olduğu için uzun yıllar gemilerde çarkçı zabiti olarak çalışmıştır. 1969'da Petkim Petro-Kimya Tesislerine girdi ve 1980'de emekli oldu. Ardından bir müddet daha uzak yol gemilerinde çarkçıbaşı olarak çalıştı. Artık yaşlandığını hisseden Yavuz ağabey 1994'de gemiciliği bıraktı.

Her gün ilk tren ile İstanbul'a giderek Enderun Kitabevine devam etti. Birçok günler dükkanı kendisi açtı. Bütün gününü burada kitap okuyarak geçiren merhum, Enderun'un çoğu ilim ehli olan seçkin müşterileriyle tanıştı. Hemen hepsinin fotoğraflarını çekti. Bu zevat hakkında "Sefine-i Mürettebât-ı Enderûn" ismini verdiği bir kitap yazdığını bu satırların yazarına söylemişse de bir sayfasını dahi göstermemişti. Vefatından sonra İSAM'da bu kitaptan bahsetmem üzerine metrukatı arandıysa da bulunamadı. Bana kitaptan bahsettiği sırada, birçok meşahir hakkında tenkidi görüşler serdettiğini de söylemişti. Gönül kırmaktan son derece çekindiğinden yazdıklarını imha ettiği anlaşılıyor. Sonraki yıllarda İzmit Mehmetalipaşa mahallesinde bir kahvehaneye de devam etmiş, oradaki çeşitli zevat hakkında da müşahedelerini kaydetmiş ise de onları da imha ettiği görülüyor. "Gönül kırmamak için yalan söylerim, münafıklık yaparım." diyen Yavuz ağabeyden arkadaşlık yaptığım 35 yıl boyunca bir kez dahi gönlüm incinmedi.

1997'de kendisiyle yapılan bir röportaj yayınlanınca İSAM yetkililerinin ilgisini çekmiş ve yakın dostu Enderuni İsmail Özdoğan beyin tavassutuyla kendisiyle tanışmışlar. Şartlarda anlaşınca kitapları İslâm Araştırmaları Merkezi (İSAM) Kütüphanesine gelmiş ve kendisi de tahsis edilen dairede kalmaya başlamıştır. Gün-

düzleri kütüphanedeki odasında, mesai sonrası dairesinde kitaplar ile hemhal olan Yavuz Argıt, hayatının en güzel 10 yılını burada geçirerek hayata veda etmiştir. Hiç evlenmeyip evlat sahibi olmamasına rağmen kütüphane personeli kendisiyle bir baba gibi ilgilenmiştir. İSAM Kütüphanesi hakkındaki duygu ve düşüncelerini şöyle ifade etmektedir:

“12.10.2001

Sâye-i sakfında bulunduğum bu irfân yuvasında fûlk lenger endaz olduğundan gönlüm ebedi inşirah içinde. Hâne-i saadetim dediğim ikametgâhımda yalnızlığımın cenneti içindeydim, ki bu durum bana kesrette vahdet zevkini zaika ettiriyordu. Kütüb-i kesîre sayesinde sermest olarak hayat-ı naçizem akıp gidiyordu...

Vakfın sakf-ı hamiyetinin zilâlinde ezvâk-ı sermedime sebeb ve vesile olanlara müteşekkirim. Bu irfan yuvasının hergün daha da gelişerek büyümesi onunla fena fil kütüb olduğumdan beni ezvâk-ı kesîre-i daimiye gark etmektedir.

Bütün gönlümde ebediyen hizmetine devam etme arzusuyla...

Yavuz Argıt”

Ömrü boyunca okuma sevdasıyla yaşayan Yavuz Argıt hakkında aklıma hemen gelenleri şöyle sıralayabilirim:

1. Gemiyle sefere gideceği zaman yanına iki büyük bavul içinde 300-400 kitap alırdı. Bir sefer sırasında bütün kitaplarını okuyup bitirmiş ancak gemi başka ülkelere uğrayıp yük aldığından yurda dönme süresi epey uzayınca aynı kitapları bir kez daha okumuş. Sonunda gemi Antalya limanına gelince karaya çıkan Yavuz ağabey hemen kitapçılara gitmiş. Ancak kendisinde olmayan bir tek kitap bulmuş. Akvaryumculuk veya kuşçuluk ile alakalı olduğunu hatırladığım bu kitabı hemen almış.

2. Kütüphanesindeki —ansiklopediler dahil— bütün kitaplarını okumuştur.

3. Kütüphanesinde o yıllarda basılmış Türkçe sol yayınlar, felsefe ve tasavvuf kitaplarının neredeyse tamamı bulunuyordu.

4. Tıptan matematiğe, tarihten edebiyata akla gelebilecek bütün ilim dalları ilgi alanına giriyordu. Yaz aylarında Anadolu'daki üniversiteleri dolaşır, oralarda basılmış kitapları alırdı. Astronomiye aşırı meraklıydı, bir teleskop alacaktı fakat satıcı ile aralarında bir ihtilaf çıkınca son anda vazgeçti.

5. Merhumun gözü her yerde kitap arardı. Gazete, dergi bayilerinin önünden geçerken dahi durur, sergideki popüler kitapçıklara bakardı.

6. Elde etmek istediği kitaplar için yapamayacağı şey yoktu. Aradığı kitap

onun fethetmesi gerekli bir kaleydi. Zen Budizmi hakkında Almanca bir kitabı ar-kadaşı şair Sedat Umran beye, Muhyiddin ibni Arabî'nin vahdet-i vücud ile alakalı bir Arapça yazma risalesini dostu Dr. Ali Vasfi Kurt Hocaya tercüme ettirerek okumuştur. Yıllarca Hüseyin Vassaf'ın *Sefine-i Evliya'sı*, Ahmed Avni Konuk'un 25 ciltlik *Mesnevi Şerhi* ve Harirîzâde Kemâleddin Efendinin *Tıbyân-ı Vesâil*'ini basılsa da okusak diye bekledi. *Sefine*'nin basıldığını gördü ve alıp okudu. Bir süre sonra *Mesnevî Şerhi* de basılmaya başlandı. Vefatından iki gün önce hastanede ziyaretine gittiğimde yanındaki komodinin üzerinde *Mesnevi Şerhi*'nin son cildi de vardı. *Tıbyan*'ın basılacağı haberlerini okumuş, hasretle bekliyordu.

7. Her ortamda kitap okuyabilirdi. İstanbul'da bazen uzak semtlere giden otobüslere biner, yol boyunca okurdu. Kahvehanelerde, plajlarda, akla gelen bütün kalabalıklar içinde okurdu.

8. Ayrıntılara çok önem verirdi. Mesela İzmit Değirmendere'de yemeği ve turşusu yapılan “zılbıt” isminde bir bitki vardır. Civar köylerde aynı bitkiye farklı isimler verildiğini söylediğimde eve döndüğümüz zaman hemen Türk Dil Kurumu'nun *Halk Ağzından Derlemeler Sözlüğü*'nde o bitkinin kaç isminin tespit edildiğine bakmıştı.

9. Bir ara Osmanlıca felsefe kitap ve mecmualarına merak sararak onları okumaya başladı. Bazı felsefe kitaplarını Latin harflerine aktardı. Yüz yıl öncesinin Türkçesini çok sever ve o kelimeleri konuşmalarında çokça kullanırdı.

10. Merhumun kitap hastalığı çok erken yaşlarda başlamış. Kitapla arasındaki sevgi bağının, delikanlılığı döneminde bir komşusunun hediye ettiği eski ve yeni yazı bazı kitaplarla kurulduğunu söylerdi.

11. Bütün kitapseverleri sever, ölenleri —bilhassa İsmail Saib Sencer merhumu— hayırla anar, sağ olanlarla dostluklar kurardı.

12. Bir hanıma karşı gönül bağı oluşmuş ve evlenme aşamasına gelmişken kitaplarına kuma olacak kaygısıyla vazgeçmişti. Daha sonra bir evlenme teşebbüsü de akim kaldı. Merhume annesi oğlunun evlenmesini çok ister, bana “Oğlum bizi dinlemiyor siz onu evlendirin” derdi.

13. Zaruri ihtiyaçlar hariç kendisini kitap okumaktan alıkoyan her şeyi terk ederdi. Mesela sıcak yenecek bir yemeği ısıtmakla uğraşmaz, soğuk olarak yiyip okumaya devam ederdi.

14. Yemeğe, hele güzel ve farklı bir yemeğe son derece düşkündü. Hiç unutmuyorum bir gün uskumru yakalamıştım. Bir İstanbullu olan merhume annem o

balıklarla bir uskumru dolması yaptı. O zaman evlerde telefon yoktu, kalktım İzmit'e gittim. Yavuz ağabeyi alarak Değirmendere'ye geldik ve o nadide uskumru dolmasını afiyetle yedik.

15. Çerkes olması dolayısıyla Kafkasya ile alakalı bütün kitap ve dergileri alırdı.

16. Ünlü gazeteci Kadircan Kafı'yı çok sever, yazılarını muhakkak okurdu. Türkiye'de kahve kıtlığı olduğu yıllarda yurtdışından getirdiği kahveyi Kafı'ya götürürdü.

17. Gençliğinde son derece dindarmış ancak sonrasında felsefeye aşırı düşkünlüğü sebebiyle dinden uzaklaşarak ateist olmuş. Uzun yıllar süren arkadaşlığımız boyunca inançları hakkında bir kelime dahi söylemedi. Dinî bir mesele konuşurken geniş bilgisiyne hep tefsirden, hadisten, tasavvuftan bahsederdi. Ancak ben onun söylememesine rağmen ateist olduğunu anlardım. Aradan yıllar geçti. Her yılın mayıs ayının ilk pazar günü Değirmendere'de yapılan dostlar toplantısında, öğle namazı kılmak üzere Örcün köyündeki Baba Sultan hazretlerinin türbesine çıkılırken “Bana da dua edin” dedi. Bir yıl aynı dostlarla Mudurnu'da temmuz ayında kutlanan Şeyh İmran Bayramına gittiğimizde, yaklaşık 30 bin kişi ile kılınan öğle namazına iştirak etmiş ve namazdan sonra “Ateizmin cenaze namazını kıldım.” demişti. Bir müddet sonra Değirmendere kırsalında gezerken ateizm konusu açıldığında, ben senin ateist olduğunu biliyorum ama bir gün yeniden inanç sahibi olacağına inanıyordum.” dedim. “Neden inanıyordun?” dedi. Ben de “Çünkü sen güzel ahlak sahibi bir insansın, güzel ahlak insanı hayra götürür.” dedim. Bu Peygamber Efendimizin Mekke'nin fethinden sonra yakalanan müşrik bir şaire söylediği sözdü. Yavuz ağabey gerçekten de gençliğinde aldığı dinî terbiye ile ahlakını hep muhafaza etmiştir.

18. İki kez göz ameliyatı oldu. Ameliyatlıyken dahi göz bandı açıldıktan sonra büyüteçle okumaya devam etti.

19. Vefatından sonra İSAM hem mezarını yaptırdı hem de merhum hakkında geniş bilgi ihtiva eden bir armağan kitap yayınlandı. Kitabın genişletilmiş ikinci baskısı Kocaeli Büyükşehir Belediyesi tarafından gerçekleştirildi.

Yavuz Argıt yaklaşık 25 bin kitap ile İSAM Kütüphanesinde her gün yüzlerce yüksek lisans, doktora öğrencisine yardımcı olup hayır dualarını alıyor. Biz de merhuma Allah'tan rahmet diliyoruz ve mağfiret niyaz ediyoruz. Nur içinde yatsın. █